

overigens bleek —, omdat zij mij tegenover en in de Maatschappij in een stelling zouden plaatsen, die uit de feiten niet te rechtvaardigen ware en die voor eenig werk, dat ik geroepen zou kunnen worden voor de Maatschappij te doen, nadeelig moet zijn. Ik schreef reeds dadelijk na lezing van prof. VAN RIJNBEEK's hoofdartikel aan dezen mijn bezwaar tegen het slot er van; gaf de korte opmerking in mijn *Tijdschrift*-artikel van 15 Februari l.l., welke collega HERTZBERGER zoo heeft getroffen, en meen een nadere verklaring den lezers niet te moeten onthouden, nu ik kennis nam van collega HERTZBERGER's verwijt.

's-Gravenhage, 2 Maart 1919.

A. SIKKEL.

DE OORZAAK VAN DE BERI-BERI.

Door een misverstand heeft collega KOOPMAN mijn mondeling tot hem gerichte opmerkingen, naar aanleiding van zijn referaat over bovengenoemd onderwerp, in zijn aanvullend bericht op bldz. 696 ten aanzien van een enkel punt niet juist weergegeven. In tegenstelling toch met wat hij mij sub 2° laat zeggen, ben ik van meening, dat er wel meer vitamines moeten zijn. Het zij mij vergund dit nader toe te lichten door een aanhaling uit mijn rapport voor de „Conferentie over voedingsmiddelen-scheikunde" over „De beteekenis der vitamines voor de voeding van den mensch" (*Pharmac. Weekbl.* 1918, n°. 25). Ik zeg daar (bldz. 779—780): „Het bleek nu hem (HOLST) en zijn medewerkers, dat caviae (Guineesche biggetjes) bij graanvoeding maar zelden polyneuritis kregen, doch in stede daarvan een scheurbuikachtige ziekte. Om misverstand te voorkomen zij er echter aanstonds aan toegevoegd, dat het tekort hier vitamines van geheel anderen aard betreft dan bij de polyneuritis. Immers de ziekte (scheurbuik) ontstond niet enkel bij zemelvrije graanvoeding, maar ook wanneer de volle korrel of erwten en boonen gegeven werden. Daarentegen verloren de zaden hun scheurbuikverwekkende eigenschap voor caviae, wanneer zij geweekt en tot kieming gebracht werden. Zooals men zich uit het voorbeeld van katjang idjoe herinnert, is het bij de polyneuritis juist omgekeerd”.

Utrecht, 3 Maart 1919.

C. EIJKMAN.

DE DIAGNOSE VAN VLEKTYPHUS.

Ik meen, dat het van belang is met het oog op de diagnose „vlektyphus" het volgende in dit *Tijdschrift* mede te deelen.

Toevallig vond ik bij het doorlezen van de „Ergänzende Rundschau", behorende tot de October-aflevering 1915 van de *Jahreskurse für ärztliche Fortbildung*, hetgeen ik hier vertaald laat volgen.

E. FRAENKEL maakt in de *Münch. med. Woch.* 1915, 24, op het belang van het histologisch onderzoek der roseolae voor de diagnose van vlektyphus opmerkzaam. Het kenmerkende van het proces is gelegen in de aan de aangetaste arterietakken waar te nemen *wandnecrose*, die of beperkt is tot de intima of ook op de muscularis overgaat. Het vat is gewoonlijk nooit in zijn geheel omtrek aangedaan, maar slechts in kleine sectorvormige gedeelten; vaak bestaat tegelijkertijd oedemateuse zwelling van het aangetaste deel van den vaatwand. Ook het endotheel is in de ziekte betrokken, soms zelfs is dit geheel alleen aangedaan. Buitendien ziet men ophooping van cellen rondom de arterietakjes, wier wand is aangetast. *Wij hebben dus in de zichtbare veranderingen van tijdens het leven uitgesneden roseolae een kenteeken, dat ons zekerder dan alle tot nog toe opgegeven klinische verschijnselen in staat stelt, de diagnose op vlektyphus aan het ziekbod in korten tijd met zekerheid te stellen* 1).

Indien de laatste, ook in het stuk cursief gedrukte zin waarheid bevat, dan zou het zeker van belang zijn, van dit diagnosticum gebruik te maken. Of dit geschiedt, is mij niet bekend.

Winterswijk, 26 Februari 1919.

J. W. R. KOCH.

1) Een referaat van dit artikel in de *Münch. med. Woch.* vindt men in het *Nederl. Tijdschr. voor Geneeskunde*, 1915, II, bldz. 437.